

ZAKON O ZAPOSLOTITVENI REHABILITACIJI IN ZAPOSLOVANJU INVALIDOV

VODNIK V LAHKEM BRANJU

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI

NAČRT ZA
OKREVANJE
IN ODPORNOST

Financira
Evropska unija
NextGenerationEU

ZAKON O ZAPOSLOTITVENI REHABILITACIJI IN ZAPOSLOVANJU INVALIDOV

VODNIK V LAHKEM BRANJU

KAZALO

Kazalo je seznam informacij,
ki jih lahko najdeš v tem vodniku.
Informacije v vodniku so zbrane v poglavjih.
Na desni strani piše,
na kateri strani lahko najdeš poglavje.

1. Kako beremo to knjigo?	5
2. Vse o Zakonu o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov	8
3. Pomembne informacije	13
4. Zaposlitvena rehabilitacija	19
5. Programi socialne vključenosti	35
6. Zaposlovanje invalidov	38

1. Kako beremo to knjigo?

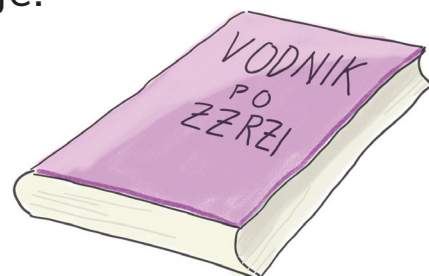
Ta knjiga je vodnik.

V vodniku so napisane pomembne informacije.

V vodniku so informacije razložene.

V tem vodniku pišemo o

Zakonu o zaposlitveni rehabilitaciji in
zaposlovanju invalidov.

Lahko branje

Ta knjiga je napisana v
lahkem branju.

To pomeni,
da jo lažje beremo in razumemo.

Slike

Zraven besedila so slike.

Slike nam pomagajo,
da bolje razumemo besedilo.

Spol

V knjigi uporabljamo moško slovnično obliko.

To pomeni, da pišemo tako,
kot da govorimo samo moškim,
v bistvu pa govorimo vsem ljudem.

Pomembno!

V vodniku so napisane tiste stvari,
ki zanimajo invalide,
ki potrebujejo zaposlitveno rehabilitacijo ali
za invalide, ki delajo.

Poglavja

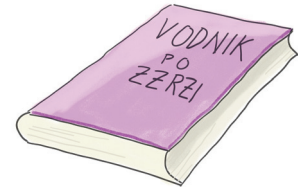
Vodnik ima 6 poglavij.

V vsakem poglavju predstavimo pomembne informacije.

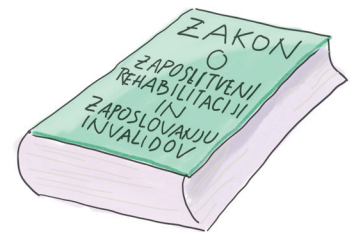
Trenutno berete 1. poglavje.

Kako beremo to knjigo?

V tem poglavju piše,
kako so informacije v knjigi organizirane.

V 2. poglavju **Vse o Zakonu o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov** smo napisali vse kar morate vedeti o zakonu.

V 3. poglavju **Pomembne informacije** smo napisali,
kaj so tiste pomembne informacije,
ki jih morate razumeti,
ko berete vodnik.

V 4. poglavju **Zaposlitvena rehabilitacija** smo napisali vse kar morate vedeti o zaposlitveni rehabilitaciji.

Na primer:

- kaj je zaposlitvena rehabilitacija,
- komu lahko pripada,
- kako jo lahko dobi in
- kako se izvaja.

V 5. poglavju **Programi socialne vključenosti** smo napisali, kaj so programi socialne vključenosti in kdo jih lahko izvaja.

V 6. poglavju **Zaposlovanje invalidov** smo napisali, kakšne so pravice invalidov, ko iščejo zaposlitev, kje se lahko zaposlijo in kakšne pravice imajo na delovnem mestu. V poglavju piše tudi, katere finančne vzpodbude dobi delodajalec za zaposlovanje invalidov.

2. Vse o Zakonu o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov

Država je napisala in sprejela
Zakon o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov.

Na kratko ime tega zakona napišemo kot **ZZRZI**.

ZZRZI je kratica.

Črke ZZRZI so prve črke
vsake besede v imenu zakona:

**ZAKON O ZAPOSLOTVENI REHABILITACIJI IN
ZAPOSLOVANJU INVALIDOV**

Ker ima zakon dolgo ime,
bomo v vodniku uporabljali kratico **ZZRZI**.

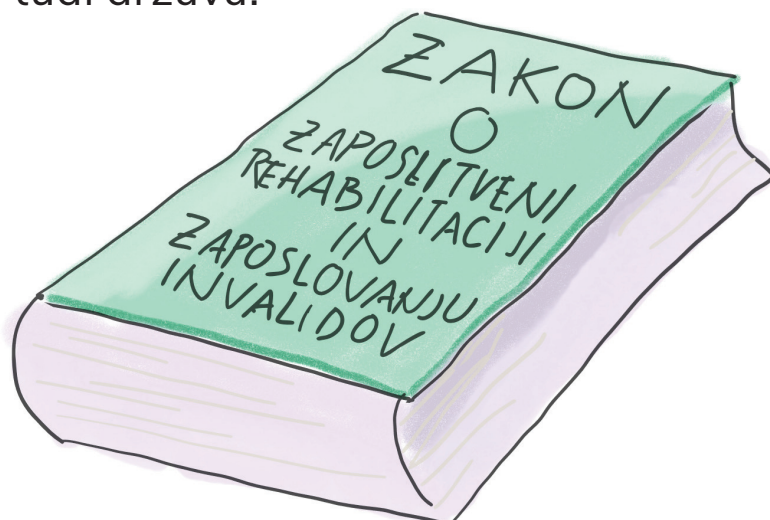
Kaj piše v ZZRZI?

Zakon je pomemben dokument.

V tem zakonu so zapisana pravila o
zaposlitveni rehabilitaciji in
o zaposlovanju invalidov.

Ta pravila moramo upoštevati vsi,
ki živimo v Sloveniji.

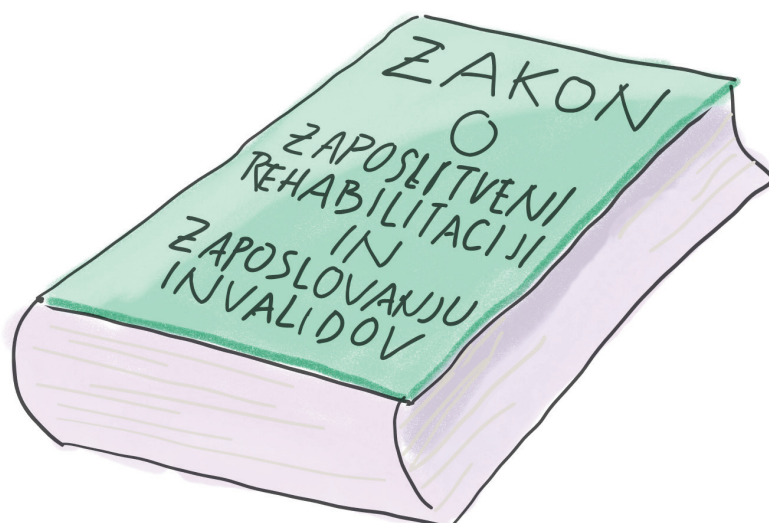
Ta pravila mora upoštevati tudi država.

V ZZRZI piše:

- kakšne oblike zaposlovanja invalidov poznamo.
- Kako država spodbuja zaposlovanje invalidov.
- Kako država z denarjem pomaga, da se invalidi lahko zaposlujejo.
- Kdo skrbi, da se ljudje in država držijo tega zakona.

ZZRZI je pomemben za vse ljudi.
Še posebej pa je pomemben za invalide.

Zakaj je država napisala ZZRZI?

Država je napisala ZZRZI:

- ker je želela izboljšati zaposljivost invalidov.

To pomeni, da je želela,
da bi več invalidov lažje dobilo službo.

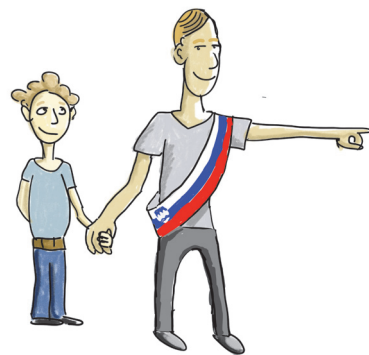
- Ker je želela poskrbeti,
da se invalidi lahko zaposlujejo enako kot tisti,
ki niso invalidi.

Država skrbi,
da lahko delodajalci zaposlujejo invalide.
Delodajalci so osebe ali organizacije.
Delodajalci so na primer podjetja,
ki jim rečemo tudi firme,
ki delavcem dajejo delo.
Delavci za delo dobijo plačilo.

Država tudi skrbi:

- da lahko invalidi obdržijo svoje službe ali
da v teh službah napredujejo;
- da je na voljo vedno več služb za invalide;
- da delodajalce, ki zaposlijo invalide,
nagradi z denarjem.

Več o tem,
kako država skrbi za zaposlovanje invalidov,
piše v tem vodniku.

Pravilnik

Država je napisala tudi pravilnik.
Pravilnik je tudi pomemben dokument.
V pravilniku so nekatere informacije
bolj podrobno opisane kot v ZZRZI.

Ime pravilnika je:

Pravilnik o merilih in postopku za pridobitev statusa invalida, za priznanje pravice do zaposlitvene rehabilitacije in za ocenjevanje zaposlitvenih možnosti invalidov ter o delu rehabilitacijskih komisij.

V pravilniku piše:

- kdaj lahko invalid dobi status invalida po ZZRZI;
- kakšni so koraki,
da lahko invalid dobi status invalida po ZZRZI;
- kdaj lahko invalid dobi pravico do
zaposlitvene rehabilitacije;
- kako poteka ocenjevanje
zaposlitvenih možnosti invalidov;
- kako deluje rehabilitacijska komisija.

Kako država skrbi, da se vsi držijo ZZRZI?

Država skrbi, da se vsi držijo ZZRZI:

- z nadzorom.
To pomeni, da država preverja,
ali se vsi držijo zakona.
- Z zbiranjem podatkov.
V ZZRZI piše,
katere organizacije zbirajo podatke.
Piše tudi,
katere podatke organizacije lahko zbirajo.
Na primer katere osebe imajo
status invalida po ZZRZI.
- S kaznimi.
V ZZRZI piše,
da lahko organizacije prejmejo denarne kazni,
če se ne držijo ZZRZI.

Pomembno!

V tem zakonu so napisane pravice invalidov.
Invalidi lahko dobijo pravice tudi po drugih zakonih.

3. Pomembne informacije

Kaj je zaposlitvena rehabilitacija in zaposlovanje?

Na začetku moramo vedeti,
kaj je zaposlovanje in zaposlitev.
Zaposlovanje so koraki,
kako oseba dobi službo.
Zaposlitev je služba.
V službi ima oseba lahko različne naloge.
To je odvisno od delovnega mesta,
na katerem je oseba zaposlena.

Zaposlitvena rehabilitacija je pravica invalidov.
Pravica je pravilo, ki pravi,
kaj je dovoljeno ali zagotovljeno ljudem.

Zaposlitvena rehabilitacija pomaga invalidom:

- da se usposobijo za zaposlitev.
To pomeni, da invalidi pridobijo nova znanja,
ki jim lahko pomagajo dobiti službo;
- da dobijo zaposlitev,
- da obdržijo zaposlitev, ki jo imajo,
- da napredujejo v zaposlitvi,
- da najdejo drugo zaposlitev,
- da dobijo bolj primerno zaposlitev.

Kdo so lahko strokovnjaki za zaposlitveno rehabilitacijo in zaposlovanje invalidov?

Strokovni delavci za zaposlitveno rehabilitacijo in zaposlovanje invalidov morajo biti strokovnjaki.

To pomeni, da morajo imeti o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov veliko znanja.

Strokovni delavci morajo imeti tudi posebno izobrazbo.

Strokovni delavci:

- ki izvajajo zaposlitveno rehabilitacijo,
- ki delajo v invalidskih podjetjih,
- ki delajo v zaposlitvenih centrih,
- ki izvajajo programe socialne vključenosti, se morajo vsako leto udeležiti izobraževanja.

Strokovni delavci na izobraževanju dobijo potrdilo, da so se ga udeležili.

Za organizacijo izobraževanj skrbita:

- Združenje izvajalcev zaposlitvene rehabilitacije v Republiki Sloveniji in
- Univerzitetni rehabilitacijski inštitut Republike Slovenije Soča.

O izobraževanjih morata organizaciji obvestiti državo.

Kdo so invalidi?

Invalidi so osebe s trajnimi:

- telesnimi okvarami,
- duševnimi okvarami,
- boleznimi.

Na primer invalidi so lahko osebe, ki težje vidijo, slišijo, se gibljejo ali razumejo.

Invalidi zaradi različnih težav:

- težje dobijo službo,
- težje obdržijo službo,
- težje dobijo bolj primerno službo.

Status invalida po ZZRZI

Osebe, ki so invalidi,
lahko dobijo status invalida po ZZRZI.
Status invalida lahko invalidi dobijo tudi
po drugih zakonih.

Status pomeni,
da lahko dobite posebne pravice.

Postopek,
kako lahko invalid dobi status invalida,
je napisan v poglavju 4
Zaposlitvena rehabilitacija.

Prepovedana je diskriminacija!

Prav je,
da se invalidi zaposlijo,
zato je prepovedana diskriminacija pri
zaposlovanju invalidov.

Diskriminacija je,
če se ljudem kršijo njihove pravice zaradi
njihovih osebnih okoliščin.
Invalidnost je ena od osebnih okoliščin.

Osebne okoliščine so tiste lastnosti,
s katerimi se človek rodi in si jih ne izbere sam.
Osebne okoliščine so lahko tudi osebne lastnosti,
ki jih človek pridobi po rojstvu.
Te lastnosti človek zelo težko spremeni.

Diskriminacija je lahko:

- slabo ravnanje,
- razlikovanje, drugačno obravnavanje,
- izključevanje ali
- poniževanje ljudi.

Prepovedana je diskriminacija invalidov:

- ko invalid išče zaposlitev.
To na primer pomeni,
da ga delodajalec ne sme zavrni samo zato,
ker je invalid.
- Ko je invalid zaposlen.
To na primer pomeni,
da delodajalec ne sme invalidu
plačati manj denarja za njegovo delo
samo zato, ker je invalid.
- Ko invalid izgubi službo.
To na primer pomeni,
da delodajalec ne sme invalida
odpustiti samo zato, ker je invalid.

4. Zaposlitvena rehabilitacija

Kaj je zaposlitvena rehabilitacija?

Zaposlitvena rehabilitacija je pravica invalidov.

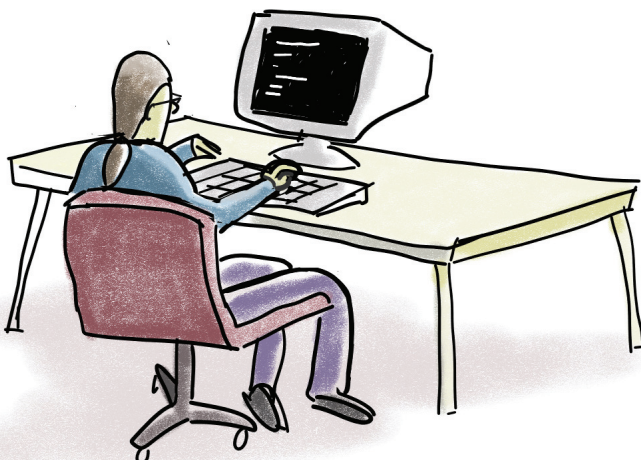
Zaposlitvena rehabilitacija je pomoč invalidom:

- da se usposobijo za zaposlitev.
To pomeni, da invalidi pridobijo nova znanja, ki jim lahko pomagajo dobiti službo;
- da dobijo zaposlitev;
- da obdržijo zaposlitev, ki jo imajo;
- da najdejo drugo zaposlitev;
- da dobijo bolj primerno zaposlitev.

Zaposlitvena rehabilitacija je za invalide pomembna.

S pomočjo zaposlitvene rehabilitacije invalidi:

- lahko delajo,
- so bolj vključeni v svoje okolje,
- lahko dobijo denar - več o denarnih prejemkih piše v poglavju **4 Zaposlitvena rehabilitacija**,
- so bolj samostojni.

Zaposlitvena rehabilitacija poteka po načrtu.
Ta načrt se imenuje rehabilitacijski načrt.

V rehabilitacijskem načrtu piše:

- kakšno pomoč bo invalid dobil;
- koliko časa bo invalid lahko imel pomoč;
- na kakšen način bo invalid dobil pomoč.

Kdo lahko dobi pravico do zaposlitvene rehabilitacije?

Pravico do zaposlitvene rehabilitacije
lahko dobijo invalidi.

Invalidi morajo aktivno sodelovati v
zaposlitveni rehabilitaciji.

To na primer pomeni:

- da morajo hoditi na sestanke,
- da morajo obiskovati izobraževanja in usposabljanja,
- da morajo povedati, kaj potrebujejo,
- da spremljajo svoj napredek,
- da sodelujejo pri iskanju zaposlitve.

Kdaj lahko dobi invalid pravico do zaposlitvene rehabilitacije?

Ali lahko invalid dobi pravico do zaposlitvene rehabilitacije je odvisno od odgovorov na različna vprašanja:

- Kakšno bolezen ali invalidnost ima invalid?
- Ali invalid potrebuje zaposlitveno rehabilitacijo zaradi celostne rehabilitacije?

Celostna rehabilitacija so koraki, ki ljudem pomagajo okrevati.

Na primer okrevanje telesa, dobro počutje in iskanje novih prijateljev.

Del celostne rehabilitacije je tudi zaposlitvena rehabilitacija.

- Ali lahko invalid dobi novo službo, če se jo prilagodi?
- Kako družina in prijatelji pomagajo invalidu?

Katere storitve lahko invalid dobi pri zaposlitveni rehabilitaciji?

Zaposlitvena rehabilitacija so različne storitve. Storitve so dejanja, ki jih opravimo za druge.

Storitev zaposlitvene rehabilitacije je veliko. Storitve so na primer:

- pomoč invalidu pri ugotavljanju, kakšno delo si želi opravljati;
- pomoč invalidu pri iskanju službe;
- izdelava načrta, kako spremeniti delo, da ga bo invalid lažje opravljal;
- izdelava načrta opreme, ki jo invalid potrebuje za delo;
- usposabljanje na delovnem mestu;
- možnost, da invalid obiskuje izobraževanja;
- ugotavljanje, kako uspešna je bila zaposlitvena rehabilitacija za invalida;
- in še veliko drugih storitev.

Zanimivo!

Storitve zaposlitvene rehabilitacije lahko dobijo invalidi tudi kot pravico iz drugih zakonov ali pravilnikov.

Invalid lahko dobi

storitve zaposlitvene rehabilitacije po ZZRZI, če ni dobil pravice do enake storitve po kakšnem drugem zakonu.

Kdo skrbi za razvoj in izboljšanje storitev zaposlitvene rehabilitacije?

Za razvoj in izboljšanje storitev
zaposlitvene rehabilitacije v Sloveniji skrbi URI Soča.

URI Soča je kratica za:

**UNIVERZITETNI REHABILITACIJSKI INŠTITUT REPUBLIKE
SLOVENIJE SOČA.**

URI Soča je zdravstvena in
raziskovalna ustanova.

To pomeni,
da na URI Soča zdravijo ljudi.
Na URI Soča delajo tudi strokovnjaki,
ki iščejo nove načine,
kako ljudem pomagati.

URI Soča skrbi za zaposlitveno rehabilitacijo.

To pomeni, da URI Soča:

- določa, kako se izvaja zaposlitvena rehabilitacija;
- ugotavlja, kako se lahko storitve
zaposlitvene rehabilitacije izboljšajo;
- skrbi, da imamo v
Sloveniji strokovnjake za
zaposlitveno rehabilitacijo;
- skrbi, da je zaposlitvena rehabilitacija
dobro in varno izvedena.

URI Soča ima tudi veliko drugih nalog.

URI Soča naloge zaposlitvene rehabilitacije
opravlja za državo.

Pravica do denarnega prejema

Invalid,
ki ima pravico do zaposlitvene rehabilitacije,
ima lahko tudi pravico do denarja.

O tem, koliko denarja prejme invalid,
je odvisno od:

- vrste,
- obsega in
- trajanja zaposlitvene rehabilitacije.

O pravici odloča
Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje.

Z denarjem lahko invalid plača stroške,
ki so nastali zaradi storitev zaposlitvene rehabilitacije.

Na primer plačilo:

- javnega prevoza - na primer vozovnica za avtobus ali vlak,
- hrane,
- bivanja.

Invalid, ki sodeluje v zaposlitveni rehabilitaciji,
lahko prejme tudi denarno nadomestilo.

To je denar, ki ga prejme invalid,
ker v času zaposlitvene rehabilitacije nima zaposlitve.

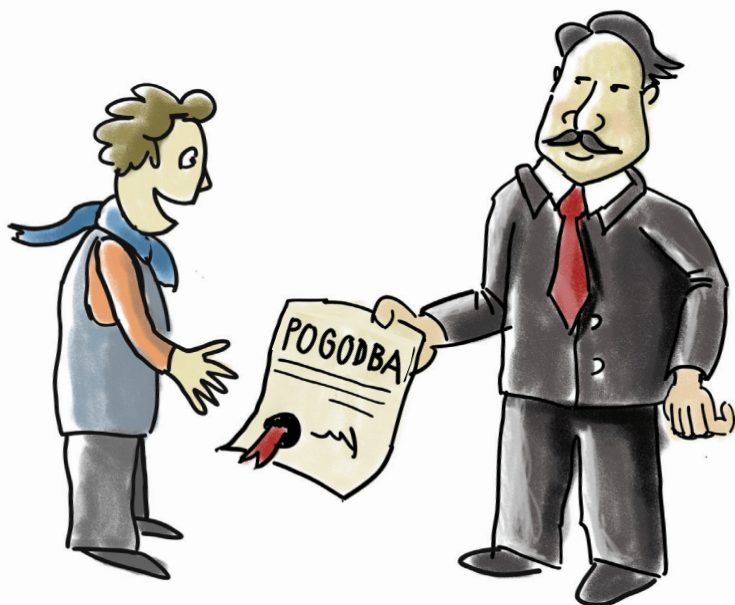
Kdo izvaja zaposlitveno rehabilitacijo?

Zaposlitveno rehabilitacijo lahko izvajajo različne organizacije. Za izvajanje zaposlitvene rehabilitacije morajo organizacije imeti posebno dovoljenje države.

Izvajalci zaposlitvene rehabilitacije so po vsej Sloveniji.

Pomembno!

Nekatere storitve zaposlitvene rehabilitacije lahko invalidu nudi njegov delodajalec. Takrat invalid in delodajalec o tem podpišeta pogodbo. Pogodba je dogovor.

Koraki, kako do statusa invalida in zaposlitvene rehabilitacije

Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje odloča o pravici do:

- statusa invalida in
- zaposlitvene rehabilitacije.

V besedilu bomo

Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje imenovali Zavod za zaposlovanje.

Zavod za zaposlovanje odloča tudi o tem, ali je invalid zaposljiv.

V 4 korakih smo napisali,

kaj mora invalid narediti,

da pridobi status invalida in

pravico do zaposlitvene rehabilitacije.

1. korak:

Na Zavod za zaposlovanje morate oddati vlogo

Na Zavod za zaposlovanje morate oddati vlogo:

- če želite pridobiti status invalida,
- če želite pridobiti pravico do zaposlitvene rehabilitacije.

Vlogo dobite na Zavodu za zaposlovanje.

Vloga je dokument,
na katerega napišete,
kaj želite.

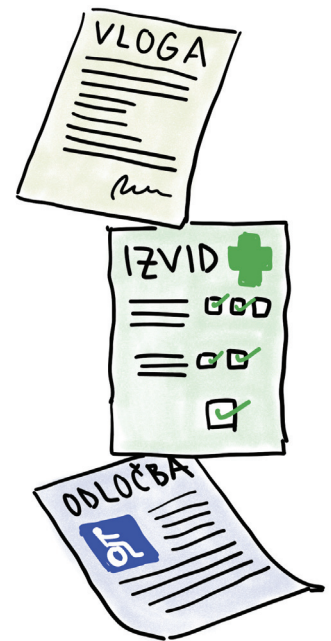
Ob vlogi morate Zavodu za zaposlovanje oddati
še druge dokumente:

- zdravniški izvid od osebnega zdravnika,
- dokumente, ki dokazujejo invalidnost.

Če že imate odločbo o invalidnosti,
jo tudi oddate ob vlogi.

Odločba je dokument.

V odločbi piše, da ste invalid.

Pozor!

Če že imate odločbo
Zavoda za zaposlovanje za
zaposlitveno rehabilitacijo,
ne potrebujete nove odločbe,
če ponovno prosite za
storitve zaposlitvene rehabilitacije.

Na odločitev Zavoda za zaposlovanje
se lahko pritožite.

2. korak:

Zavod za zaposlovanje prosi rehabilitacijsko komisijo za mnenje

Ko Zavod za zaposlovanje od vas
dobi vse dokumente,
jih pošlje strokovnjakom v
rehabilitacijski komisiji.

Rehabilitacijska komisija je
skupina štirih strokovnjakov.

V rehabilitacijski komisiji so:

- zdravnik medicine dela,
- strokovnjak za invalidsko varstvo,
- strokovnjak za zaposlovanje,
- strokovnjak za vrsto okvare ali bolezni invalida.

Če želite,
lahko v rehabilitacijski komisiji sodeluje
tudi zaupnik ali
predstavnik invalidske organizacije.

Zaupnik je oseba, ki skrbi,
da rehabilitacijska komisija upošteva
pravice invalida.

Strokovnjaki v rehabilitacijski komisiji
se med seboj posvetujejo in
izdajo mnenje rehabilitacijske komisije.

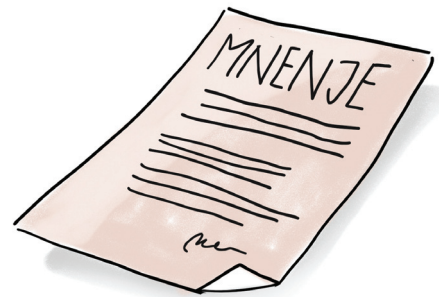

Mnenje rehabilitacijske komisije

Rehabilitacijska komisija izda mnenje.

Mnenje je dokument,
v katerega strokovnjaki napišejo ali
invalid lahko dobi:

- status invalida in
- pravico do zaposlitvene rehabilitacije.

V mnenje napišejo tudi:

- katere storitve zaposlitvene rehabilitacije lahko dobi invalid in
- koliko časa bodo storitve zaposlitvene rehabilitacije trajale.

Pri pripravi mnenja rehabilitacijska komisija upošteva:

- kako težka je invalidnost,
- invalidovo izobrazbo,
- invalidove delovne izkušnje in
- druge pomembne informacije.

Če rehabilitacijska komisija potrebuje

več informacij o invalidu,

bo prosila za nove informacije.

Informacije potrebuje,

da sprejme dobro odločitev.

Rehabilitacijska komisija

Zavodu za zaposlovanje pošlje mnenje.

Na podlagi mnenja rehabilitacijske komisije

Zavod za zaposlovanje napiše odločbo.

3. korak:

Odločba Zavoda za zaposlovanje

Odločba je dokument.

V odločbo Zavod za zaposlovanje napiše,
ali je oseba dobila status invalida in
ali je dobila pravico do zaposlitvene rehabilitacije.

Pozor!

Če se pritožite na
odločbo Zavoda za zaposlovanje,
rehabilitacijska komisija znova
pogleda vse dokumente.
Rehabilitacijska komisija ponovno
izda mnenje,
ki je lahko enako ali
drugačno prvemu mnenju.
Pri drugem odločanju
rehabilitacijske komisije ne smejo
sodelovati isti strokovnjaki,
ki so sodelovali pri prvem odločanju.

4. korak:

Zavod za zaposlovanje napiše rehabilitacijski načrt

Ko invalid pridobi pravico do zaposlitvene rehabilitacije z odločbo, strokovnjaki na Zavodu za zaposlovanje skupaj z invalidom napišejo rehabilitacijski načrt.

V rehabilitacijskem načrtu piše, kako bo potekala zaposlitvena rehabilitacija. Vsak invalid dobi svoj rehabilitacijski načrt. Rehabilitacijski načrt je napisan tako, da vsak invalid dobi tiste storitve, ki jih potrebuje.

V rehabilitacijskem načrtu piše:

- katero storitev zaposlitvene rehabilitacije bo invalid dobil,
- kako pogosto bo imel invalid storitev,
- koliko časa bo trajala storitev,
- kako bo potekala storitev.

Rehabilitacijski načrt se lahko tudi spremeni.

Koraki, kako pridobiti status invalida in pravico do zaposlitvene rehabilitacije so bolj natančno opisani v

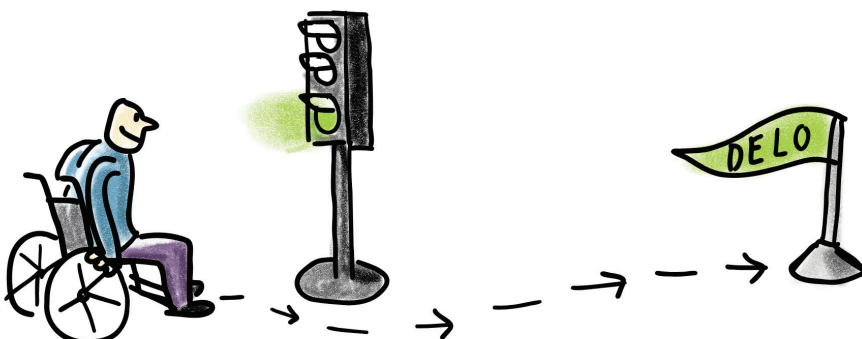
Pravilniku o merilih in postopku za pridobitev statusa invalida, za priznanje pravice do zaposlitvene rehabilitacije in za ocenjevanje zaposlitvenih možnosti invalidov ter o delu rehabilitacijskih komisij.

Ocena zaposlitvene možnosti

Ko invalid zaključi zaposlitveno rehabilitacijo, Zavod za zaposlovanje napiše oceno. Ocena se imenuje Ocena zaposlitvenih možnosti. V oceni Zavod za zaposlovanje ugotovi, kakšno delo lahko invalid opravlja in kakšne prilagoditve na delovnem mestu potrebuje.

Če Zavod za zaposlovanje ugotovi, da invalid ne zmore dovolj dobro opravljati dela, napiše, da ni zaposljiv. Takrat Zavod za zaposlovanje napiše odločbo o nezaposljivosti. Če se z odločbo invalid ne strinja, se lahko pritoži na Zavod za zaposlovanje.

Če se invalidova zmožnost za delo spremeni, lahko predlaga, da Zavod za zaposlovanje znova oceni njegovo zaposlitveno zmožnost. Za novo oceno lahko prosi tudi invalidov delodajalec ali izvajalec programa socialne vključenosti.

Pomoč pri iskanju dela

Po zaključeni zaposlitveni rehabilitaciji
Zavod za zaposlovanje invalidu pomaga iskati delo,
ki je primerno zanj.

Dovoljenje za izvajanje zaposlitvene rehabilitacije

Zaposlitveno rehabilitacijo izvajajo
različne organizacije.
Za izvajanje zaposlitvene rehabilitacije
morajo imeti organizacije posebno dovoljenje.

Dovoljenje izvajalcem
zaposlitvene rehabilitacije izda država.
Država organizacijam izda dovoljenje
po posebnem postopku.
Temu postopku pravimo razpis.
V razpisu piše,
kaj mora organizacija upoštevati,
da ji država izda dovoljenje.

Vsaka organizacija se lahko na
razpis prijavi samo enkrat.
Svojo prijavo lahko
organizacija tudi spremeni.
V razpisu piše,
do kdaj lahko spremeni prijavo.

Ko se razpis zaključi,
mora država izbrati organizacije,
ki bodo dobile dovoljenje za
izvajanje zaposlitvene rehabilitacije.
Država in organizacija podpišeta
dogovor o izvajanju
zaposlitvene rehabilitacije.
Takemu dogovoru rečemo tudi pogodba.
Država lahko dovoljenje tudi prekliče.
Kdaj to lahko naredi, piše v zakonu.

5. Programi socialne vključenosti

Programi socialne vključenosti so programi za invalide:

- ki so nezaposljivi.
Ti invalidi so dobili od
Zavoda za zaposlovanje
odločbo o nezaposljivosti.
- Nimajo pravice do invalidske pokojnine.
Invalidska pokojnina je denar,
ki ga vsak mesec prejme invalid,
ko preneha delati.
- Imajo motnje v telesnem in duševnem razvoju in
se ne morejo vključiti v drug program.

Kako izgledajo programi socialne vključenosti?

Programi socialne vključenosti obiskujejo invalidi vsak delovni dan.

V programih socialne vključenosti skrbijo, da invalidi ohranjajo delovne sposobnosti.

To pomeni, da skrbijo,

da invalidi vadijo znanja,

ki jih imajo za opravljanje različnih del.

Na primer,

v programih socialne vključenosti invalidi:

- sestavljajo, lepijo, pakirajo in razvrščajo stvari,
- izdelujejo izdelke,
- čistijo, popravljajo,
- pomagajo kmetom,
- se učijo novih stvari,
- sodelujejo v športnih aktivnostih,
- se pogovarjajo in družijo.

Kdo lahko izvaja program socialne vključenosti?

Država izbere ljudi ali organizacije, ki bodo izvajali programe socialne vključenosti.

Pravimo jim izvajalci programov socialne vključenosti.

Država izvajalce izbere tako, da objavi razpis.

Tisti, ki želijo postati izvajalci, se lahko na razpis prijavijo.

Država izmed vseh, ki se prijavijo na razpis, izbere tiste, ki lahko izvajajo programe socialne vključenosti.

Z izvajalci država podpiše pogodbo.

Pogodba je dogovor, kako bo izvajalec izvajal program socialne vključenosti.

V pogodbi je tudi napisano, koliko bo država plačala izvajalcu za izvajanje programov socialne vključenosti.

6. Zaposlovanje invalidov

Invalidi lahko opravljajo različna dela in se zaposlujejo na različnih delovnih mestih. Invalidi lahko delajo v običajnih službah. Invalidi lahko delajo tudi v invalidskih podjetjih in zaposlitvenih centrih.

V tem poglavju si lahko preberete vse o pravicah invalidov:

- v običajni zaposlitvi,
- v podporni zaposlitvi,
- v zaščitni zaposlitvi.

Preberete si lahko tudi informacije:

- o invalidskih podjetjih,
- o zaposlitvenih centrih,
- o kvotah za zaposlovanje invalidov,
- o vzpodbudah za zaposlovanje invalidov.

Običajna zaposlitev

Pomembno je, da imajo invalidi pri zaposlovanju enake možnosti kot vsi ostali.

Invalidi imajo pri zaposlovanju posebne pravice.

Te posebne pravice so napisane v ZZRZI.

Poskusno delo

Poskusno delo traja nekaj mesecev.

Med poskusnim delom delodajalec preverja, ali je delavec dobro opravljal delo.

Delavec med poskusnim delom ugotavlja, ali je zadovoljen z zaposlitvijo.

Med poskusnim delom delavec lažje poda odpoved.

Med poskusnim delom delodajalec lažje odpusti delavca.

Če se invalid zaposli pri delodajalcu, pri katerem je že delal, mu delodajalec ne sme določiti poskusnega dela.

Poslabšanje stanja

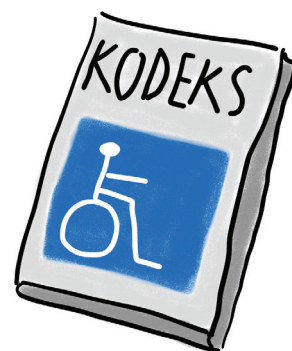
Če se invalidu stanje zaradi svoje invalidnosti poslabša, lahko dobi pravice iz drugih zakonov in pomembnih dokumentov. Tako država zavaruje invalide.

Delodajalci morajo poskrbeti,
da se držijo pravil o zaposlovanju invalidov.
Tem pravilom se reče

Kodeks Mednarodne organizacije dela o ravnanju z invalidnostjo na delovnem mestu.

Delodajalci morajo poskrbeti,
da imajo invalidi pri zaposlovanju
enake možnosti kot tisti,
ki niso invalidi.

Če želijo delodajalci zaposliti invalida,
morajo poskrbeti,
da bo invalid delal na varnem delovnem mestu.

Pravica do denarnega nadomestila

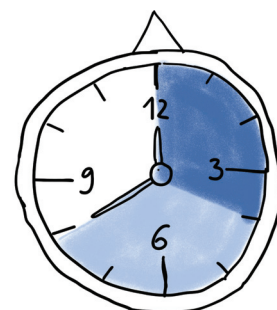
Invalid lahko prejema denarno nadomestilo
zaradi invalidnosti ali
zaradi brezposelnosti.

Oseba je brezposelna takrat,
ko nima službe.

Če invalid prejema to denarno nadomestilo in
se zaposli za krajši delovni čas,
lahko obdrži en del denarnega nadomestila.

Krajši delovni čas pomeni,
da dela oseba manj kot 8 ur na dan.
Lahko dela na primer 4 ure na dan.

Odpoved pogodbe o zaposlitvi

Pogodba o zaposlitvi je dogovor med delavcem in delodajalcem.

Odpoved pomeni,

da se delavec ali delodajalec ne želi več držati dogovora.

Če delavec poda odpoved, pomeni, da ne želi več delati za delodajalca.

Če delodajalec poda odpoved delavcu, pomeni, da ne želi, da delavec dela zanj.

Delodajalec ne sme invalida odpustiti zaradi tega,

ker ne zmore opravljati dela, zaradi svoje invalidnosti.

To velja tudi,

če invalid nima statusa delovnega invalida.

Če se invalidu zgodi,

da zaradi svoje invalidnosti ne zmore več opravljati dela,

mu mora delodajalec ponuditi

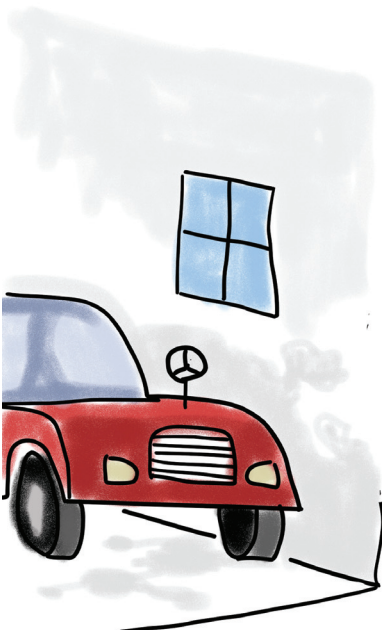
drugo delo in drugo pogodbo o zaposlitvi,

ki ustreza njegovi izobrazbi in delovnim sposobnostim.

Pravica invalida do drugega delovnega mesta

Če invalid ne zmore več opravljati svojega dela zaradi invalidnosti, ima pravico do drugega delovnega mesta. To velja tudi, če delodajalec nima več dela za invalida. Delodajalec mora takemu invalidu ponuditi drugo delovno mesto. Drugo delovno mesto mora biti takšno, da ga lahko invalid opravlja glede na njegove delovne sposobnosti in za katerega ima invalid ustrezno izobrazbo. Delodajalec lahko poskrbi tudi, da invalid dobi delo pri drugemu delodajalcu.

Pomembno je, da invalid dobi službo za nedoločen čas. To pomeni, da lahko invalid opravlja to delo, dokler on ali delodajalec ne prekine pogodbe o zaposlitvi.

Lahko se zgodi,
da delodajalec invalidu ne more
ponuditi drugega delovnega mesta ali
delovnega mesta pri drugem delodajalcu.

Če posebna komisija ugotovi, da je to res,
potem lahko delodajalec invalida odpusti.

Invalidi,
ki lahko delajo v običajnem delovnem okolju,
se lahko zaposlijo na delovnem mestu,
kjer se jim nudi podpora.

Taki zaposlitvi pravimo podporna zaposlitev.
O tem, da je invalid zaposljiv le v
podporni zaposlitvi,
odloča Zavod za zaposlovanje.

Za podporno zaposlitev morata
invalid in delodajalec
izpolnjevati posebne pogoje.
Na primer invalid mora imeti
znanja in sposobnosti,
da lahko opravlja delo.
Delodajalec mora biti pripravljen,
da bo lahko invalidu prilagodil delovno okolje.

Invalidi, ki se zaposlijo na
podpornem delovnem mestu,
dobijo posebne pravice.
Te pravice dobi invalid,
ko z delodajalcem sklene pogodbo o zaposlitvi.
Vse pravice so napisane v pogodbi.
Pogodba je dogovor med
delavcem in delodajalcem.

Invalid,
ki dela na podpornem delovnem mestu,
dobi pomoč za opravljanje svojega dela.
Delavcu invalidu delodajalec prilagodi okolje,
v katerem dela.

Na primer z:
novimi tehničnimi pripomočki, dvižno mizo.
Delodajalec mu prilagodi tudi delo.
Na primer: nove delovne naloge,
fleksibilen urnik dela.

Pomoč pri podpori delavca invalida dobi
tudi njegov delodajalec.

Pomoč nudijo strokovnjaki za
zaposlovanje invalidov.

Zaščitna zaposlitev

Invalidi, ki zaradi svoje invalidnosti ne zmorejo delati na običajnem delovnem mestu, se lahko zaposlijo na zaščitenem delovnem mestu.

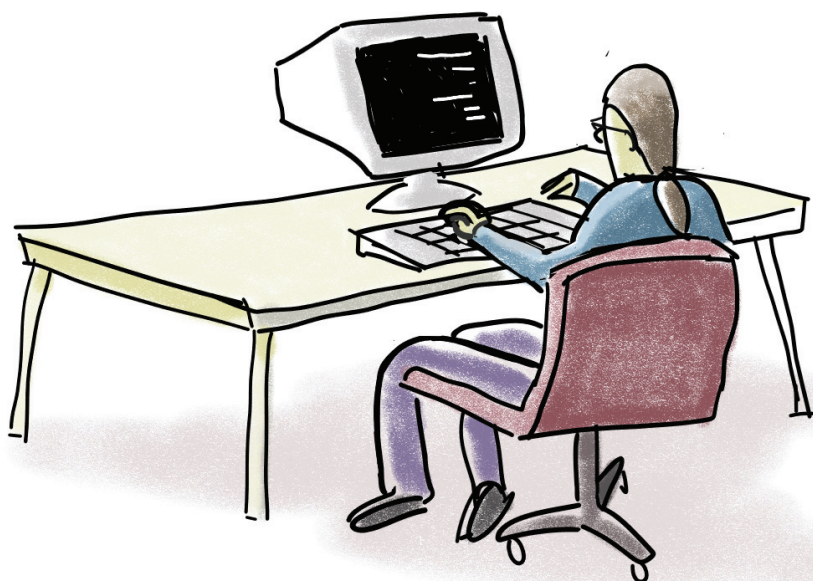
Zaščitena delovna mesta so v invalidskih podjetjih ali zaposlitvenih centrih.

Zaščiteno delovno mesto je posebej prilagojeno invalidu.

To pomeni, da lahko invalid kljub omejitvam nadaljuje z delom.

Invalid, ki se zaposli na zaščitenem delovnem mestu ima pravico do strokovne pomoči in do drugih storitev.

Na primer: usposabljanja za delo, psihološka pomoč.

Zaposlitveni centri

Zaposlitveni centri so delodajalci,
ki dobijo dovoljenje države.
Zaposlitveni centri imajo določena
zaščiteni delovna mesta za invalide.
Občine skrbijo,
da pri njih delujejo zaposlitveni centri.

Država pomaga zaposlitvenim centrom,
da lahko delujejo.

Zaposlitveni centri morajo
imeti vsaj 5 zaposlenih na
zaščitenem delovnem mestu in
vsaj enega strokovnega delavca.
Strokovni delavec je oseba,
ki pomaga invalidu.
Zaposlitveni centri morajo
zaposlenim invalidom zagotoviti delo in
vse njihove pravice.

Invalidska podjetja

Invalidsko podjetje je podjetje,
v katerem so zaposleni tudi invalidi,
ki ne morejo delati v običajnem delovnem okolju.
V invalidskem podjetju mora biti zaposlenih
skoraj polovica invalidov.
Zaposleni morajo biti tudi strokovni delavci,
ki pomagajo invalidom.
Podjetje lahko postane invalidsko podjetje,
ko dobi dovoljenje od države.

V ZZRZI piše,
kako lahko podjetje postane invalidsko podjetje.
To pomeni, da je država napisala,
kakšna so pravila in koraki,
da lahko podjetje postane invalidsko podjetje.
V ZZRZI piše tudi,
kako se podjetju odvzame
status invalidskega podjetja.

Kvotni sistem zaposlovanja invalidov

Delodajalci morajo zaposlovati invalide. Invalidska podjetja in zaposlitveni centri že zaposlujejo veliko invalidov.

Če ima delodajalec 20 ali več zaposlenih, mora zaposliti določeno število invalidov. Temu številu pravimo kvota.

Šteje se, da je delodajalec zaposlil invalida:

- če je invalid zaposlen za vsaj polovični delovni čas. To pomeni, da dela vsaj 4 ure vsak dan.
- Če je invalida posebej zavaroval kot invalida.

Država določi, kakšna je kvota za zaposlovanje invalidov. Če delodajalec ne zaposli dovolj invalidov, mora plačati nadomestilo. Nadomestilo je denar.

Nadomestilo lahko plača na dva načina:

- Delodajalec lahko podpiše pogodbo z invalidskim podjetjem ali zaposlitvenim centrom. To pomeni, da plača invalidskemu podjetju ali zaposlitvenemu centru, da zanje opravijo delo. Tako lahko plača državi manj nadomestila, saj omogoča drugim invalidom, da imajo delo.
- Delodajalec plača državi nadomestilo.

Vzpodbude za zaposlovanje invalidov

Državi je pomembno, da invalidi dobijo zaposlitev.

Država zato pomaga delodajalcem,
da lažje zaposlijo invalida.

Veliko vzpodbud je opisanih v tem vodniku.

Država lahko delodajalcem pomaga na različne načine:

- s subvencijo plač invalidov.

To pomeni, da država
da denar delodajalcu,
delodajalec pa ta denar nameni za
plačo invalidov.

- Z denarjem za prilagoditev delovnega mesta in delovnega okolja.

Na primer da lahko delodajalec kupi klančino,
dvigalo ali drugo posebno opremo.

- Z denarno nagrado,
če delodajalec zaposluje več
invalidov, kot bi moral.

- Z denarno nagrado,
če delodajalec ustvari nova
delovna mesta za invalide.

- In tudi druge vrste vzpodbude.

V ZZRZI piše več o

vzpodbudah za zaposlovanje invalidov.

Te informacije so pomembne za delodajalce.

Sklad Republike Slovenije za vzpodbujanje zaposlovanja invalidov.

Zato, da lahko država zagotovi denar,
s katerim pomaga pri zaposlovanju invalidov,
je ustanovila posebni sklad.

Za sklad skrbi:

- Zavod za pokojninsko in
invalidsko zavarovanje Slovenije in
- Zavod za zaposlovanje.

Iz sklada lahko država, na primer:

- plača del plače za invalide.
- Plača prilagoditve delovnega okolja in
pripomočke za delo.

Konec vodnika in viri

Vodnik smo pripravili na
podlagi originalnega zakona.
Originalni zakon smo dobili na
spletni strani

Pravno-informacijski sistem Republike Slovenije.

Pri pripravi tega vodnika
smo si pomagali tudi z nekaj knjigami,
ki so tudi napisane v lahkem branju:

- Lahko berljiva Ustava Republike Slovenije.
- Zloženska Zagovornika načela enakosti o prijavi diskriminacije v lahkem branju.
- Zakonu o socialnem vključevanju invalidov v lahkem branju.

Zakon o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov: Vodnik v lahkem branju

Izdalo in založilo:	Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
Za izdajatelja:	Luka Mesec, minister
Priprava vodnika v lahkem branju:	ŽELVA podjetje za usposabljanje in zaposlovanje invalidov, d. o. o. Ljubljana
Urednica:	Živa Jakšič Ivačič
Besedilo v lahkem branju:	Živa Jakšič Ivačič, Rok Felicijan, Urška Gumzej, Darja Jančar, Nataša Mitrović, Maja Uršič
Testne bralke in bralci:	Saša Dopona, Tomaž Lenče, Gašper Podgoršek, Ivan Ruf, Ana Večko, Sašo Zrnec, Dejan Zvonarek
Strokovno svetovanje in podpora:	Majda Erzar, Helena Porenta in Špela Jakša
Lektorica:	Jasmina Spahalić, Umetnost besede
Ilustracije in oblikovanje:	Marko Bradica, Oblikovalski studio 76
Tisk:	CICERO, podjetje za grafično proizvodnjo in storitveno dejavnost, Begunje
Naklada:	1000

Ljubljana, oktober 2025.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

331.582-056.24(497.4)(094.5)

ZAKON o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov : vodnik v lahkem branju / [urednica Živa Jakšič Ivačič ; besedilo v lahkem branju Živa Jakšič Ivačič ... [et al.] ; ilustracije Marko Bradica]. - Ljubljana : Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, 2025

ISBN 978-961-6471-63-3
COBISS.SI-ID 252263171

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI

NAČRT ZA
OKREVANJE
IN ODPORNOST

Financira
Evropska unija
NextGenerationEU

BELEŽKE

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI

NAČRT ZA
OKREVANJE
IN ODPORNOST

Financira
Evropska unija
NextGenerationEU